

Dosarul nr. 3ra-194/19

prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu)

DECIZIE

30 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Victor Burduh
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”,

în cauza de contencios administrativ la contestația depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” împotriva Comisiei Electorale Centrale, intervenienți accesorii Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și Guvernul Republicii Moldova cu privire la anularea sintagmei „la propunerea Guvernului Republicii Moldova” din pct. 1 al hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2109 din 19 ianuarie 2019 și obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită o hotărâre privind suplimentarea numărului secțiilor de votare peste hotare reieșind din prevederile art. 31 Codul electoral,

împotriva hotărârii din 25 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă:

La data de 21 ianuarie 2019, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, Maxim Lebedinschi, a depus contestație împotriva Comisiei Electorale Centrale, intervenienți accesorii Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și Guvernul Republicii Moldova cu privire la anularea sintagmei „la propunerea Guvernului Republicii Moldova” din pct. 1 al hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2109 din 19 ianuarie 2019 și obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită o hotărâre privind suplimentarea numărului secțiilor de votare peste hotare reieșind din prevederile art. 31 Codul electoral.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 18 ianuarie 2019, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea cu privire la organizarea secțiilor de

votare din străinătate în număr de 125, exercițiu prin intermediul căruia a atentat la garantarea drepturilor constituționale ale cetățenilor Republicii Moldova, fapt denunțat la Curtea Constituțională.

La data de 19 ianuarie 2019 Comisia Electorală Centrală a adoptat hotărârea nr. 2109 cu privire la organizarea secțiilor de votare în străinătate pentru alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ din 24 februarie 2019 în număr de 125 de secții de votare conform listei anexate la hotărâre și în strictă conformitate cu propunerile Guvernului.

Reclamantul a invocat că hotărârea Comisiei Electorale Centrale este ilegală și neîntemeiată, în partea în care nu a dispus deschiderea unui număr rezonabil de secții de vot atât în est, cât și în vest din următoarele considerente.

A menționat reclamantul că art. 2 din Constituția Republicii Moldova prevede că, suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

În lumina raționamentelor constituționale, exercițiul electoral este de facto premisa realizării principiului suveranității naționale. Or, neconstituționalitatea prevederilor hotărârii criticate, rezidă în prim-plan de la principiile statului de drept, unul dintre ele fiind cel al suveranității poporului, al cărui esență constă în a consfinți, în primul rând, poporul ca deținător de autoritate legitimă, căruia îi aparține puterea.

A indicat reclamantul că una din caracteristicile suveranității constă în faptul că puterea este transmisă de către popor unor organisme care exercită conducerea de stat, iar această „transmitere” nu se realizează altfel decât prin exprimarea votului, și respectiv, prin exercițiul revocării în cadrul căruia, poporul are dreptul să nu mențină mandatul pentru reprezentanții aleși. Indubitabil, exercitarea suveranității în mod direct de către popor se face prin participarea lui la referendumuri și la alegeri, precum și prin luarea în mod direct a unor decizii.

Analogic dezideratului potrivit căruia referendumul în sensul prevederilor constituționale, reprezintă o formă supremă de exercitare a suveranității naționale, prin care corpul electoral (alegătorii) este chemat să decidă asupra adoptării unei legi fundamentale (de modificare a dispozițiilor generale ale Constituției, spre exemplu) sau să-și exprime voința în alte probleme de interes național, a conturat reclamantul argumentul respectiv și pentru exercițiului alegerilor parlamentare. Or, Parlamentul este consacrat prin art. 60 din Constituție drept organul reprezentativ.

Dealtfel, votul este instrumentul juridic de investire cu prerogative legale a autorităților publice, cărora li se delegă astfel exercitarea continuă a suveranității naționale.

A mai indicat că în doctrină, este expusă opinia potrivit căreia, alegerile sunt modalitatea de bază și principalul mijloc juridic de formare a instituțiilor și organelor de stat și de investire a persoanelor oficiale cu atribuții publice. Or, alegerile legitimează puterea.

Subsidiar, în Hotărârea nr. 15 din 27 mai 2014 Curtea Constituțională a subliniat: „46. [...] în sensul articolului 2 din Constituție, o democrație veritabilă poate fi constituită numai de către popor, prin exercitarea suveranității naționale în

mod direct ori prin intermediul reprezentanților săi, aleși în cadrul unui scrutin democratic.”

Mai mult ca atât, art. 25 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966, Ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28 iulie 1990, consacră expres „Orice cetățean are dreptul și posibilitatea, fără nici una din discriminările la care se referă articolul 2 și fără restricții nerezonabile:

a) de a lua parte la conducerea treburilor publice, fie direct, fie prin intermediul unor reprezentanți liber aleși;

b) de a alege și de a fi ales, în cadrul unor alegeri periodice, oneste, cu sufragiu universal și egal și cu scrutin secret, asigurând exprimarea liberă a voinței alegătorilor;

c) de a avea acces, în condiții generale de egalitate, la funcțiunile publice din țara sa.”

De asemenea, reclamantul a făcut trimitere la Comisia de la Veneția, în Codul de bună conduită în materie electorală, adoptat în cadrul celei de-a 52-a sesiune (Veneția, 18-19 octombrie 2002), care a relevat următoarele: „Democrația este, la fel ca și drepturile omului și supremația dreptului, unul din cei trei piloni ai patrimoniului constituțional european, precum și ai Consiliului European. Ea nu poate fi concepută fără alegeri, respectând un anumit număr de principii considerate democratice.”

În ordinea de idei expusă, a considerat că principiul egalității alegerilor stabilește că toți cetățenii participă la alegeri în condiții egale. Acest principiu se asigură prin acordarea tuturor alegătorilor a unor posibilități egale din punct de vedere juridic, începând cu înaintarea candidaților, participarea la campania electorală și votarea propriu-zisă.

Codul electoral al Republicii Moldova, stabilește în art.2 că nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului cu scopul de a-l sili să participe sau să nu participe la alegeri, precum și asupra exprimării de către acesta a liberei sale voințe. Iar, misiunile diplomatice și oficiile consulare sunt obligate să creeze condiții pentru ca cetățenii să-și exercite liber drepturile lor electorale.

Cetățenii Republicii Moldova care domiciliază în afara țării beneficiază de drepturi electorale depline.

Totodată, art. 31 din Codul electoral prevede că, în cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumului republican, pe lângă misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova se organizează una sau mai multe secții de votare pentru alegătorii care se află în străinătate la data alegerilor. Iar, art.32 prin excepție reglementează că, în afară de secțiile de votare prevăzute la alin. (2), vor fi organizate, cu acordul autorităților competente ale țării respective, secții de votare și în alte localități. Organizarea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, la propunerea Guvernului, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și cu alte autorități ale administrației publice centrale.

Conform art. 80 alin.(5) lit. a) și lit. b) Codul electoral, criteriile de care se ține cont la deschiderea secțiilor de votare din străinătate sunt: informațiile deținute

de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova din țările de reședință, și informațiile deținute de către autoritățile publice centrale, inclusiv datele statistice oficiale relevante.

Reclamantul a pretins că la adoptarea hotărârii contestate, Guvernul nu a ținut cont de demersul Ambasadorului Republicii Moldova în Federația Rusă (nr. RUS/41 1342 din 2 noiembrie 2018), prin care, argumentat se prezintă oportunitatea deschiderii a 22 secții de votare Federația Rusă.

În viziunea reclamantului, din motive neclare, deși atât Comisia Electorală Centrală, cât și Guvernul Republicii Moldova au deținut informația privind numărul de cetățeni aflați peste hotarele Republicii Moldova, au fost deschise secții de votare într-un mod disproporționat numărului de cetățeni.

Astfel, din datele furnizate de către MAEIE, raportate la numărul secțiilor de votare deschise, se constată că nu este asigurat drept de a alege a cetățenilor aflați peste hotarele, țării, precum și că este o abordare selectivă și discriminatorie.

Or, art.16 din Constituția Republicii Moldova prevede expres că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială. În sensul celor expuse, un calcul simplu se denotă că circa 71 regiuni ale Federației Ruse nu pot fi acoperite cu secții de vot, în acest sens, dreptul electoral fiind neasigurat pentru circa 180 mii de cetățeni.

Totodată, a menționat că potrivit hotărârii contestate, sunt organizate secții de votare în cinci regiuni ale Federației Ruse, în privința cărora misiunea diplomatică a Republicii Moldova nu a solicitat înființarea acestora, dat fiind lipsa unui număr de alegatori, cetățeni ai Republicii Moldova concentrați pe teritoriul regiunilor respective. Prin urmare, a considerat reclamantul că, se creează o disproporționalitate între regiunile în care sunt concentrați un număr impunător de alegatori, cetățeni ai Republicii Moldova, dar care nu sunt asigurați cu secții de votare, și regiunile în care cetățenii sunt concentrați într-un număr infim, însă dispun de secție de votare.

A indicat reclamantul că în contextul în care în total peste hotarele țării se află cca. 1002834 de cetățeni, adică aproximativ 1/3 din numărul alegătorilor Republicii Moldova, din această cifră cele mai mari prezențe se atestă după cum urmează:

- Federația Rusă – 477949 de cetățeni
- Republică Italiană - 142266 de cetățeni
- Statele Unite ale Americii – 47554 de cetățeni
- Canada - 17565 de cetățeni
- Ucraina – 17237 de cetățeni
- Regatul Spaniei - 16202 cetățeni
- Republica Federală Germană -14815 cetățeni
- Statul Israel – 13005 cetățeni
- România – 9272 de cetățeni
- Republica Elenă - 9085 de cetățeni etc.

Reclamantul a relatat că din motive neclare, deși atât Comisia Electorală Centrală, cât și Guvernul Republicii Moldova au deținut informația privind

numărul de cetățeni aflați peste hotarele Republicii Moldova, au fost deschise secții de votare într-un mod disproporționat numărului de cetățeni aflați peste hotarele Republicii Moldova:

Federația Rusă - 11 secții de votare
Republică Italiană - 29 secții de votare
Statele Unite ale Americii - 11 secții de votare
Canada - 3 secții de votare
Ucraina - 3 secții de votare
Regatul Spaniei - 5 secții de votare
Republica Federală Germană - 2 secții de votare
Statul Israel - 2 secții de votare
România - 12 secții de votare
Republica Elenă - 3 secții de votare etc.

În sensul cifrelor enunțate, a considerat reclamantul că se atestă o disproporție vădită și nejustificată dintre cifra numerică a secțiilor de votare în Statele Unite ale Americii, Federația Rusă și respectiv Republica Italia, în sensul în care pentru un stat în care se află cca. 150 mii de alegători sunt deschise 29 secții de votare, iar pentru un stat în care se află cca. 447 mii de alegători, sunt deschise doar 22 secții de votare.

Or, potrivit notei informative la hotărârea contestată, obiectivul primordial al actului normativ respectiv este crearea condițiilor pentru participarea la vot a cetățenilor Republicii Moldova care se afla în străinătate.

În acest sens, Statul Republica Moldova, prin normele Codului electoral, urmează să depună efort într-o extindere a reprezentativității și creării condițiilor ca la exercițiul electoral să poată participa toți cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot, indiferent de locul unde aceștia se află, cu condiția că aceștia se regăsesc compact pe un anumit teritoriu, iar organizarea secției de votare suplimentare în localitatea respectivă justifică cheltuielile pe care statul urmează să le suporte.

Astfel, analizând datele furnizate de către MAEIE, raportate la numărul secțiilor de votare deschise, reclamantul a constatat că nu este asigurat dreptul de a alege al cetățenilor aflați peste hotarele țării, precum și că este o abordare selectivă și discriminatorie.

Din aceste considerente, se apreciază că deschiderea în mod restrâns a secțiilor de votare în străinătate aduce atingere substanței drepturilor electorale, încalcă dreptul de vot al persoanei, anihilează libera exprimare a voinței poporului în alegerea deputaților, iar pe cale de consecință se aduce atingere prevederilor articolului 2, 4, 16 și 38 din Constituție.

Reclamantul a indicat în cererea de chemare în judecată că în cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale din 19 ianuarie 2019 nu a participat nici un reprezentant al Guvernului sau al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

Către Comisia Electorală Centrală a fost expediată doar Hotărârea Guvernului din 18 ianuarie 2019, fără a fi expediate informațiile relevante care ar justifica: 1) deschiderea unui număr atât de mic de secții de vot peste hotare; 2) deschiderea secțiilor de votare anume în locațiile propuse; 3) imposibilitatea de a deschide

secții de votare în alte locații, unde sunt prezente concentrări mari de cetățeni ai Republicii Moldova.

Drept consecință, a susținut reclamantul că, hotărârea Comisiei Electorale Centrale se bazează pe date lipsite de totală transparență, iar nedeschiderea și a altor secții de votare atentează la dreptul fundamental al cetățenilor de a-și alege reprezentanții săi în Parlament.

A mai susținut reclamantul că din informațiile de care dispune cel puțin cu privire la Federația Rusă, deschiderea secțiilor de votare s-a făcut în contradicție cu propunerile ambasadei Republicii Moldova în Federația Rusă, propuneri coordonate cu autoritățile Federației Ruse.

A solicitat Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” anularea sintagmei „la propunerea Guvernului Republicii Moldova” din pct. 1 al hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2109 din 19 ianuarie 2019 și obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită, o hotărâre privind suplimentarea numărului secțiilor de votare peste hotare reieșind din prevederile art. 31 al Codului electoral.

Prin hotărârea din 25 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău acțiunea depusă de Partidul Politic „Partidul Socioaliștilor din Republica Moldova a fost respinsă.

Prin încheierea din 28 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost corectată eroarea mecanică evidentă care se conține în textul și dispozitivul hotărârii Curții de Apel Chișinău din 25 ianuarie 2019, în partea ce ține de indicarea lunii adoptării deciziei contestate de Comisia Electorală Centrală, fiind indicat „hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2109 din 19. 02.2019” pe când corect urma a fi indicat „hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2109 din 19.01.2019”.

La data de 25 ianuarie 2019, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” a declarat recurs împotriva hotărârii din 25 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii contestate și adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că prima instanță nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, iar hotărârea a fost pronunțată cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

În acest sens, recurentul a reiterat circumstanțele faptice ale cauzei, menționând suplimentar că instanța de fond nu a ținut cont de faptul că hotărârea Comisiei Electorale Centrale este ilegală și neîntemeiată în partea în care nu a dispus deschiderea unui număr rezonabil de secții de vot atît în est, cît și în vest în mod absolut imprevizibil. Astfel, consideră că prin hotărârea contestată este lezat dreptul la vot al cetățenilor Republicii Moldova plecați peste hotarele țării, nu este asigurat dreptul de a alege a cetățenilor aflați peste hotarele țării, anihilează libera exprimare a voinței poporului în alegerea deputaților prin abordare selectivă și discriminatorie.

A menționat recurentul că s-a creat o disproporționalitate între regiunile în care sunt concentrați un număr impunător de alegători, cetățeni ai Republicii Moldova, dar care nu sunt asigurați cu secții de votare, și regiunile în care cetățenii sunt concentrați într-un număr infim, însă dispun de secție de votare.

Astfel s-a atestat o disproporționalitate vădită și nejustificată dintre cifra numerică a secțiilor de votare în Statele Unite ale Americii, Federația Rusă, și respectiv Republica Italia, în sensul în care pentru un stat în care se află cca. 150 mii de alegători sunt deschise 29 secții de votare, iar pentru un stat în care se află cca 447 mii de alegători sunt deschise doar 22 de secții de votare. Or, conform notei informative la hotărârea criticată, obiectivul primordial al actului normativ respectiv este crearea condițiilor pentru participarea la vot a cetățenilor Republicii Moldova care se află în străinătate.

În acest sens, a menționat recurentul că statul Republica Moldova, prin normele Codului electoral urmează să depună efort întru extinderea reprezentativității și creării condițiilor ca la exercițiul electoral să poată participa toți cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot, indiferent de locul unde aceștia se află, cu condiția că aceștia se regăsesc compact pe un anumit teritoriu, iar organizarea secției de votare suplimentare în localitatea respectivă este justificată cheltuielile pe care statul urmează să le suporte.

La data de 30 ianuarie 2019 Comisia Electorală Centrală a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului declarat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și menținerea hotărârii din 25 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Verificând hotărârea supusă controlului judiciar, prin prisma criticilor formulate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea hotărârii din 25 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

Conform art. 73 alin. (7) din Codul electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

Conform articolului 30 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, recursul se judecă în condițiile Codului de procedură civilă.

În sensul art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În debutul analizei temeiurilor de recurs, Colegiul subliniază, cu titlu de principii generale, că recursul este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

Astfel, având în vedere că obiect al recursului îl constituie hotărârea pronunțată de Curtea de Apel Chișinău ca primă instanță, instanța de recurs urmează să efectueze un control judiciar al acestei hotărâri judecătorești.

Pe parcursul judecării cauzei s-a stabilit că la data de 19 ianuarie 2019 Comisia Electorală Centrală a adoptat hotărârea nr. 2109, cu privire la organizarea secțiilor de votare în străinătate pentru alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ din 24 februarie 2019.

Conform punctului 1 și 2 al hotărârii precitate, se stabilește organizarea secțiilor de votare în străinătate pentru alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ din 24 februarie 2019, la propunerea Guvernului (conform anexei).

Consiliile electorale Centrale ale circumscripțiilor electorale uninominale nr. 49 la est de Republica Moldova, nr.50 la vest de Republica Moldova și nr.51 SUA, Canada în comun cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, vor constitui secțiile de votare și birourile electorale ale acestora.

De asemenea, s-a constatat că potrivit anexei la hotărârea nr. 2109 din 19 ianuarie 2019 a Comisiei Electorale Centrale, au fost formate 125 de secții de votare potrivit circumscripțiilor electorale.

Tot în cadrul ședinței a fost constatat că reieșind din Hotărârea Guvernului nr.30 din 18 ianuarie 2019 cu privire la organizarea secțiilor de votare din străinătate, a fost dispusă aprobarea listei secțiilor de votare propuse pentru a fi organizate în străinătate, conform anexei.

Conform art.72 alin. (3) Codul electoral, contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii sau adoptării hotărârii.

Conform art.73 alin. (1) Cod electoral, contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală se examinează în termen de 5 zile calendaristice de la depunere, dar nu mai târziu de ziua alegerilor.

Conform art. 74 alin. (7) Codul electoral, apelul și recursul se examinează în termen de trei zile de la primirea dosarului în cauză.

Prevederile art. 31 alin. (1)-(3) Codul electoral stipulează că, toate secțiile de votare constituite în străinătate vor activa în conformitate cu particularitățile prevăzute de prezentul cod. În cazul alegerilor parlamentare, prezidențiale și al referendumului republican, pe lângă misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova se organizează una sau mai multe secții de votare pentru alegătorii care se află în străinătate la data alegerilor. În afară de secțiile de votare prevăzute la alin.(2), vor fi organizate, cu acordul autorităților competente ale țării respective, secții de votare și în alte localități. Organizarea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, la propunerea Guvernului, în

colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și cu alte autorități ale administrației publice centrale.

Instanța de recurs reține drept pertinente la caz și prevederile hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1732 din 03 iulie 2018, prin care a fost aprobat Regulamentul privind votarea cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotarele țării, care în punctul 10 indică că, în afara secțiilor de votare pe lângă misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova, pot fi organizate, cu acordul autorităților competente ale țării respective, secții de votare și în alte localități. Organizarea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, la propunerea Guvernului, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și cu alte autorități ale administrației publice centrale, în baza informațiilor deținute de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova din țările de reședință, a informațiilor deținute de către autoritățile publice centrale, inclusiv a informațiilor statistice oficiale relevante și în baza înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate și a numărului alegătorilor care au participat la scrutinul precedent.

Conform art. 25 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ, judecând acțiunea, instanța de contencios administrativ adoptă una din următoarele hotărâri: a) respinge acțiunea ca fiind nefondată sau depusă cu încălcarea termenului de prescripție; b) admite acțiunea și anulează, în tot sau în parte, actul administrativ sau obligă pârâtul să emită actul administrativ cerut de reclamant ori să elibereze un certificat, o adeverință sau oricare alt înscris, ori să înlăture încălcările pe care le-a comis, precum și dispune adjudecarea în contul reclamantului a despăgubirilor pentru întârzierea executării hotărârii; c) admite acțiunea și constată circumstanțele care justifică suspendarea activității consiliului local sau a consiliului raional, după caz.

Prin urmare, având la bază cadrul legal precitat raportat la materialele cauzei Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că just prima instanță a stabilit că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.2109 din 19 ianuarie 2019, în partea contestată este întemeiată și legală și temeiuri de anulare a acesteia nu sunt.

Astfel, reieșind din normele de drept material enunțate, Colegiul conchide că prima instanță temeinic și legal a stabilit că la soluționarea chestiunilor ce țin de organizarea secțiilor de votare peste hotarele țării Comisia Electorală Centrală stabilește secțiile de votare la propunerea Guvernului.

Prin urmare, includerea sintagmei respective în hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2109 din 19 ianuarie 2019 este legală, dat fiind faptul că rezultă nemijlocit din legea materială aplicabilă, care este una destul de clară, fără ambiguități.

Subsecvent celor expuse, instanța de recurs mai menționează că, atâta timp cât în Codul electoral este prevăzut faptul, că organizarea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, la propunerea Guvernului, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și cu alte autorități ale administrației publice centrale, careva temei de a dispune anularea sintagmei respective nu a fost identificat.

Or, recurentul/reclamant în cadrul judecării cauzei nu a prezentat probe, în conformitate cu art.118 Codul de procedură civilă, precum că și-a exprimat dezacordul cu Hotărârea Guvernului nr.30 din 18 ianuarie 2019 cu privire la organizarea secțiilor de votare din străinătate.

Mai mult, Curtea Constituțională prin hotărârea din 29 ianuarie 2019 privind controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 30 din 18 ianuarie 2019 cu privire la organizarea secțiilor de votare din străinătate, a considerat că Guvernul Republicii Moldova la adoptarea hotărârii enunțate nu și-a depășit puterea discreționară în materia organizării alegerilor, ci dimpotrivă, a întreprins măsuri pentru a asigura posibilitatea votării pentru cetățenii aflați în afara țării.

În acest context, corect prima instanță a reținut că nu poate interveni în activitatea unei autorități publice, atâta timp cât activitatea și hotărârile acesteia sunt conforme rigorilor legale. După cum s-a menționat supra, organizarea acestor secții de votare se stabilește de Comisia Electorală Centrală, la propunerea Guvernului, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și alte autorități ale administrației publice centrale, prerogativa acesteia este delegată prin lege, art.31 Codul electoral.

Prin urmare, reținerea acesteia și expunerea sintagmei în hotărârea contestată a Comisiei Electorale Centrale din 19 ianuarie 2019 în pct. 1 „la propunerea Guvernului RM”, nu constituie temei de anulare dar, în calitate de drept discreționar al Comisiei Electorale Centrale conferit de lege, și pe cale de consecință -aceasta vizează doar oportunitatea actului administrativ.

Aici este de accentuat faptul că, instanța investită cu verificarea actului administrativ, poate doar să controleze dacă autoritatea emitentă a fost competentă la emiterea actului, dacă scopul emiterii actului a fost unul prevăzut de lege și dacă există motive legale ce au determinat actul, însă fără a putea aprecia valoarea motivelor, ceea ce deja ține de oportunitate.

Tot aici este de menționat și faptul că, în cazul din speță, prin dispoziția expresă a art.31 Codul electoral, Comisia Electorală Centrală la stabilirea secțiilor de votare are o prerogativă legală, în exercitarea acestei atribuții este legată de propunerea Guvernului, ceea ce urmărește un scop al legalității, iar la emiterea hotărârii organul emitent decide în mod discreționar.

Cu referire la pretenția ce ține de obligarea Comisiei Electorale Centrale să adopte hotărârea în forma solicitată, și anume să emită o hotărâre privind suplimentarea numărului secțiilor de votare peste hotarele țării, reieșind din prevederile art.31 Codul electoral, corect prima instanță a respins-o ca fiind neîntemeiată din următoarele considerente.

Conform art.31 alin. (4) Codul electoral, la deschiderea secțiilor de votare din străinătate se va ține cont de următoarele criterii:

a) informațiile deținute de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova din țările de reședință;

b) informațiile deținute de către autoritățile publice centrale, inclusiv datele statistice oficiale relevante;

c) informațiile obținute în rezultatul înregistrării prealabile a cetățenilor aflați în străinătate, conform procedurii stabilite printr-un regulament aprobat de Comisia Electorală Centrală;

d) numărul de alegători care au participat la scrutinul precedent;

e) alte date relevante, obținute de autoritățile publice centrale, la solicitare, din partea autorităților țării de reședință, în condițiile legii.

Sub aspectul normei enunțate, prin prisma legii contenciosului administrativ, atâta timp cât Hotărârea Guvernului RM nr. 30 din 18 ianuarie 2019 cu privire la organizarea secțiilor de votare în străinătate este în vigoare, ținându-se cont de ea la adoptarea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr.2109 cu privire la organizarea secțiilor de votare în străinătate pentru alegerile parlamentare și referendumul republican consultativ din 24 februarie 2019, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că just prima instanță a stabilit că nu este în drept să intervină în oportunitatea acestui act administrativ, precum nici nu poate obliga emiterea unei alte hotărâri, aceasta excedând competențele instanței de judecată.

Prin urmare, reieșind din cele expuse, Colegiul concluzionează că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2109 din 19 ianuarie 2019, în partea contestată, este emisă conform prevederilor legale, considerent din care acțiunea depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” corect a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Astfel, ținând cont de concluziile expuse supra, instanța de recurs apreciază că hotărârea din 25 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău cuprinde examinarea chestiunilor în fapt și în drept și aplicarea corectă a cadrului legal, ce guvernează raportul material litigios, astfel încât fiind asigurată securitatea juridică ce garantează previzibilitatea atât a conținutului regulii de drept cât și a aplicării sale, iar constatările primei instanțe conținând o argumentare clară și bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei coroborat cu cadrul legal pertinent.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia respingerii recursului declarat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și de a menține hotărârea din 25 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 31, 72, 73, 74 alin. (7) din Codul electoral, art. 24, 30 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ, art. 277-278, 445 alin. (1) lit. a), 445 alin. (3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”.

Se menține hotărârea din 25 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la contestația depusă de Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” împotriva Comisiei Electorale Centrale, intervenienți accesorii Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și

Guvernul Republicii Moldova cu privire la anularea sintagmei „la propunerea Guvernului Republicii Moldova” din pct. 1 al hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2109 din 19 ianuarie 2019 și obligarea Comisiei Electorale Centrale să emită o hotărâre privind suplimentarea numărului secțiilor de votare peste hotare reieșind din prevederile art. 31 Codul electoral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Victor Burduh

Iurie Bejenaru